

DE BETEKENIS VAN HET KRUIS EN DE ROOS

Vanmiddag wil ik het met U hebben over de betekenis van het Kruis en de Roos. Beide zijn belangrijke symbolen van de Rozekruisers Orde AMORC. Immers in deze aanduiding van onze orde zitten beide symbolen opgesloten.

Allereerst zal ik U het een en ander vertellen over het kruis, vervolgens komt de symboliek van de roos uitvoerig aan bod. We zullen eindigen met een korte meditatie oefening, waar ieder van hier aan kan deelnemen.

Eerst nog iets over symbolen, welke functie hebben ze? Als we het hebben over het bovenbewuste of Hogere Zelf hebben we een groot probleem. Onze taal is ontoereikend. Immers onze taal is concreet, rationeel en objectief. Alle woorden die psychologische of spirituele toestanden aangeven, zijn van oorsprong op concrete zaken gebaseerde metaforen en symbolen. Zo komt bijvoorbeeld Ziel van anemos, wind; geest van ademtocht, ademhaling. Symbolen die op de juiste manier worden herkend en begrepen hebben een grote waarde: ze zijn suggestief en doen direct intuïtief begrip ontstaan. Zelfs het feit dat de woorden waarmee hogere werkelijkheden worden aangeduid hun wortels hebben in de ervaring van de zintuigen, dient om licht te werpen op de wezenlijke analoge overeenkomsten die er bestaan tussen buiten- en binnenwereld, tussen macro- en microcosmos. Dus we maken gebruik van symbolen om de hogere ervaringen mee aan te duiden, die ons deelachtig kunnen worden.

De betekenis van het kruis

Velen die het symbool van het Rozekruis voor de eerste keer zien, denken dat het een Christelijk symbool is – zeer waarschijnlijk een Rooms-Katholiek symbool – en zeer zeker een godsdienstig symbool.

Het kruis is oorspronkelijk geen godsdienstig symbool en het is door vele organisaties in een of andere vorm gebruikt, zonder enige godsdienstige betekenis. Evenmin was er zoiets als een Christenkruis gedurende de tijd van het ontstaan van de Christelijke leerstellingen zoals die door Jezus werden onderwezen. Het is een samenloop van omstandigheden en godsdienstige zaken, dat Jezus zoals vele anderen gedurende de eeuwen voor hem werden gekruisigd – en dat zelfs niet door middel van een kruis zoals dit nu als het Christelijk symbool wordt gebruikt; en het was aan nog een samenloop van omstandigheden te danken dat het kruis door de Christelijke kerkvaders, eeuwen na de kruisiging, als symbool van het Christelijk geloof werd aangenomen. Wellicht zouden zij het exclusieve gebruik van een gouden kroon (zoals zij somtijds doen) hebben aangenomen of van de doornenkroon, of vele andere symbolen die typerend waren voor een grote gebeurtenis in zijn leven en werk.

Volgens ons is het Rozekruis als symbool heilig, echter niet als een godsdienstig, maar als een goddelijk symbool omdat het de ware goddelijkheid van de mens en de gehele natuur vertegenwoordigt.

De oorsprong van het kruis is in de oudheid verloren gegaan – het is zo oud! Misschien was het eerste gebruik ervan om de lijnen uit de vier hoofdpunten noord, zuid, oost en west te trekken. De lijnen uit die punten getrokken – inderdaad belangrijk voor de ouden – zouden een kruis vormen. De eerste definitieve vorm van het kruis echter als een mystiek of

geheim symbool, was wat dikwijls het TAU KRUIS werd genoemd en door de oude Phoeniciers werd gebruikt (zie tekening).

De volgende belangrijke ontwikkeling was de toevoeging van een lus aan de bovenkant van het TAU kruis. Dit vormde wat dikwijls het Egyptische kruis wordt genoemd, omdat het een zeer belangrijk symbool in hun ritualen werd. Het werd door hen het Ansata Kruis genoemd, of Levenskruis, en was hun symbool van onsterfelijkheid of van de continuïteit van het leven. Het werd ook vaak aangetroffen in de handen van beelden of afbeeldingen van hun goden en godinnen als de “Sleutel van leven”.

Bij de bestudering van de andere kruizen zien wij willekeurige veranderingen en toevoegingen teneinde unieke symbolen te vormen, en zien wij dat het kruis bij bijna alle vroegere volkeren, voorafgaande aan het Christelijk tijdperk, algemeen voorkwam.

Het Rozekruis van de Rozekruisers is altijd een gouden kruis met de kenmerkende geluste einden, zoals hier te zien (kruis in zaal). Er is altijd EEN rode roos in het midden van het kruis en soms kan uitsluitend voor versieringsdoeleinden, een groene steel aan de roos vastgehecht zijn, maar nooit meer dan een roos. Een symbool samengesteld uit een kruis met zeven, of drie of vier rozen in de vorm van een krans rondom het kruis of over het kruis heen, is geen echt Rozekruisers symbool maar een persoonlijke bewerking, namaak of een imitatie. De oudste afbeeldingen van het Rozekruisers symbool en alle verwijzingen ernaar in de oudste manuscripten, beschrijven het als een gouden kruis met een robijnrode roos. Het symbool, zojuist hier beschreven als het ware Rozekruis, is bij de Amerikaanse Octrooiraad ingeschreven als het officiële Rozekruisers Symbool en dit patent berust uitsluitend bij

AMORC. De naam en het symbool zijn ook bij vele andere landen van deze jurisdictie gepatenteerd.

Symbool van het Rozekruis: het kruis is in feite ons dagelijks leven, dat wil zeggen een geheel van te beleven ervaringen. Met de verticale balk symboliseert het de spiritualiteit, met de horizontale balk de materialiteit. Hun punt van samenkomst waar de roos bloeit staat voor de ontplooiing van het wezen. Er is sprake van wisselwerking: we kunnen stellen dat wij materieel en spiritueel van buiten bestanddelen, informatie, energieën ontvangen, die langs de balken van het kruis komen circuleren om zich in de essentiële kern die de roos is te concentreren. Omgekeerd gaan van de roos allerlei soorten uitstralingen uit die zich langs de balken van het kruis gaan verspreiden en weerklank vinden in ons spirituele en materiele leven.

Kijken we naar ons alledaags taalgebruik dan kunnen we daar het woord kruis nogal eens aantreffen. Meestal in een negatieve betekenis: je kruis dragen; het gaat hier om lijden, ongeluk, beproeving.

De betekenis van de Roos

De roos is het symbool van evolutie en ontwikkeling. Het ontwaken van het spiritueel bewustzijn komt overeen met het opengaan van de bloem door de levengevende werking van de zon, het symbool van de Geest.

Het symbool van de ontwikkeling kan van toepassing zijn op twee verwschillende stadia: het eerste is dat van kind tot gewonen volwassene; het tweede, van de normale mens tot de spiritueel ontwaakte mens. Het kind ontwikkelt actief de mens

in zichzelf en vervult die taak met blijdschap, als de volwassene die het na staat hem dit niet verhindert door hem de schatten van zijn wijsheid op te dringen. Het kind is het menselijk zaad; net zoals de eik zich in de eikel bevindt, zo is de volwassene in de kiem in het kind aanwezig.

Over de tweede fase in de ontwikkeling van de mens kunnen we zeggen dat deze werkelijk de overgang inhoudt naar een nagenoeg bovenmenselijk stadium, het binnengaan, symbolisch gesproken, in het Koninkrijk Gods, in het vijfde rijk van de natuur, dat verschilt van het vierde rijk, zoals dit weer verschilt van het derde, het dierenrijk.

Zoals gezegd wordt de bloem algemeen beschouwd, en gebruikt, als het symbool van de ziel, van het spirituele Zelf, zowel in het Oosten als in het Westen. Doorgaans wordt gebruik gemaakt van het beeld van de al geopende bloem, als symbool van de Geest, en de visualisatie ervan werkt sterk suggestief en beeldend. Maar nog doeltreffender om psychospirituele energieën en processen op te wekken, is het dynamische gebruik van het symbool, dat wil zeggen de visualisatie van de overgang, de ontwikkeling van de gesloten knop tot de volledig ontloken bloem.

Het symbool van de ontwikkeling komt overeen met een diepe werkelijkheid, met een fundamentele levenswet, die zich zowel in de processen van de natuur, als in die van de menselijke geest manifesteert.

Ons spirituele Wezen, het Zelf, dat het essentiële en meest werkelijke deel van ons is, is gewoonlijk verborgen, gesloten, omwikkeld; vooral door het lichaam met zijn gewaarwordingen; verder door al de verschillende emoties en impulsen (angsten, verlangens, gevoelens van aantrekking en afkeer etc.) en door de onrustige en lawaaierige mentale activiteit. Het is noodzakelijk deze warwinkel aan te pakken of

ruimer te maken, wil het Spirituele Centrum zich openbaren. Dit gebeurt, zowel in de natuur als in de menselijke geest, op grond van de wonderbaarlijke en mysterieuze werking van de biologische en psychologische vitaliteit, die van binnen uit op onweerstaanbare wijze aanspoort en werkzaam is.

De mystici streven naar de realisatie van het Zelf, gesymboliseerd door de Roos. Het Zelf is dat wat het meest in ons verheven is, en feitelijk vertegenwoordigt het het “Imago Dei” (Beeld van God) dat ieder mens in zijn of haar innerlijk meedraagt; het Koninkrijk Gods binnen in ons. Het Zelf kan beschouwd worden als de Godservaring in ons, de God van ons hart om zo te zeggen. Het vormt datgene wat men de hoogste levensintensiteit zou kunnen noemen. In het voortgaande verruiming van het bewustzijnsveld kan ons ik naar het kosmische Zelf reiken, waarbij de uiteindelijke ervaring de integratie van de Ziel in het Ene is. Het is deze verruiming die de Rozekruisers een plaats geven door te leren het kosmische bewustzijn in hen te ontwikkelen.

De roos als symbool van het spirituele verlangen naar de realisatie van het Zelf: de innerlijke voortgang kan gesymboliseerd worden door de ontplooiing van de roos op het kruis. Andere symbolen die hier ook wel eens gebruikt worden zijn diamant, lotusbloem, het innerlijke kind, de gouden bol of het witte licht; het zijn voorbeelden van symbolen van het Zelf. We kunnen ze terugvinden in spirituele dromen, in de grote mythen van de mensheid, in bepaalde traditionele verhalen voor kinderen, maar ook in de alchemistische manuscripten of bijvoorbeeld in de centra van de inwijdingstarot.

Laten we ons vooral herinneren dat het niet voldoende is van wonderbaarlijke symbolen te dromen om ze tot realisatie te

maken: de symbolen van het Zelf, de archetypische toestanden, dienen vooral te worden beschouwd als een aanmoediging. Zij drukken het verlangen uit om verder te gaan; het is niet het einde van een ontwikkeling, maar feitelijk een nieuw begin voor een volgende spiraalwenteling. Op dezelfde wijze kan men zeggen dat een ervaring van ontwaken, zoals een mystiek visioen, geen Ontwaken is. Zij is slechts een ontwakingservaring, een aanmoediging op de weg of een nieuwe start in de ontwikkeling. De roos in haar ontplooiing met haar verschillende bloemblaadjes kan dus dit verlangen weergeven en aantonen dat er nieuwe taken te volbrengen zijn.

De roos als symbool voor het openstellen van het hart: het is een essentieel element op de Inwijdingsweg. Het gaat hier om de weg van het hart en de wedergeboorte van het innerlijk leven. Het hart kan worden beschouwd als het centrale symbool van deze weg, want het geeft aan hoe belangrijk het voor de mens op alle niveaus van zijn wezen is, te weten hoe lief te hebben, waarbij de kosmische liefde het hoogste niveau vormt. Weten lief te hebben, opent vele deuren en in een van de geheime boeken van de gnostici van Egypte stond deze betekenisvolle uitdrukking: “Gij, kinderen van de Kennis van het hart”.

Het hartcentrum is een van de zeven belangrijke psychische centra. Laten wij ons herinneren dat het, zoals de Rozekruisersleringen aanbevelen, de voorkeur verdient, niet buitensporig dit of dat psychisch centrum te polariseren, want het is heel natuurlijk dat het ontwaken of nauwkeuriger gezegd het wekken van deze centra op harmonische wijze geschiedt naar gelang de spirituele ontwikkeling verloopt. De psychische hoedanigheden die in verbinding staan met deze

centra ontwaken langzamerhand op dezelfde wijze. De zeven centra hebben alle hun belang en het geheel moet geharmoniseerd worden, opdat de energetische circulatie normaal van beneden naar boven en van boven naar beneden tot stand kan komen.

Het hartcentrum heeft echter op het niveau van de zeven psychische centra een belangwekkende plaats. Van bovenaf beginnend is het het vierde centrum en van beneden beginnend is het ook het vierde. Sommigen spreken er over als het eerste altruïstische centrum.

De roos in het midden van het kruis is het symbool van een gevoel van eenheid:

- gevoel van eenheid met zich zelf, met de harmonisatie van de verschillende samenstellende delen van ons wezen.
- Gevoel van eenheid met onze omgeving, het ons onmiddellijk omgevende, vervolgens verder weg, met de natuur, de minerale wereld, de plantenwereld, de dierenwereld, maar ook met de hogere werelden;
- Gevoel van eenheid met hen die hetzelfde mystieke ideaal beleven en waarvan wij daarom de door het Egregore gespeelde rol kennen;
- Gevoel van eenheid met de wezens in algemene zin die op spirituele zoektocht zijn;
- Gevoel van eenheid met het geheel van de mensheid waarmee wij op het niveau van vreugde en verdriet onderling zijn verbonden;
- En, op zekere dag, gevoel van eenheid met het Oneindige.

Het ENE, het ONEINDIGE

We hebben het uitvoerig gehad over de roos, symbool van de ziel, de God in ons, de God van ons Hart, het Hogere Zelf. Het

hogere Zelf kan gezien worden als een afspiegeling van God in de mens. God kan gezien worden als de oneindige bron van licht: “de eeuwige bron van licht die blijft”. Het licht in ons is slechts een beperkt klein vlammetje. Plato heeft God beschreven als het rijk van de ideeën. Via de allegorie van de grot heeft hij laten zien dat wij mensen slechts tot een flauwe afspiegeling van God(s eigenschappen) in staat zijn. Onze ervaring is eigenlijk fors verduisterd.

De Atman-Brahman-leer uit de Upanishaden: het Brahman is het Absolute aan de objectzijde, het fundamentele kosmische principe – het Atman het absolute aan de subjectzijde, het Zelf, het fundamentele geestelijke principe. De belangrijkste stelling in de Upanishaden is "Atman is Brahman". In Brahman is geen enkele scheiding meer, alleen geluk, gelukzaligheid, extatistische vreugde. Het sat (zijn), cit (zuiver bewustzijn) en ananda (gelukzaligheid) duiden op Brahman. In het diepste van mijn wezen, ben ik niet verschillend van De Realiteit (=Brahman): het diepste van mijn wezen is Brahman. De mens, volgens deze leer, is niet alleen een geconditioneerd wezen, zodat wanneer je zou weghalen zijn wensen, zijn mentale activiteiten, zijn emoties, zijn ego, je louter niets zou vinden; hij is geest, hij is bewustzijn, hij is een vrij en tijdloos wezen.

Ook in de taoïstische filosofie wordt er gesproken van een principe dat boven alles verheven is en onpersoonlijk, namelijk TAO, het onbenoembare. Hier volgen nog enkel aanduidingen van TAO: het absolute, de uiteindelijke realiteit, het naamloze, de poort tot alle mysterieën, de kosmische orde, de grond onder mijn grond, ongrond, impliciete orde, noch eigenschappen/noch hoedanigheden, fundamentele eenheid,

het tijdloze, het onbeperkte, de stilte, dat wat niet gekend kan worden, het alles stromende en veranderende.

In feite kan gesteld worden dat de Rozekruisersleringen op zich een ontwikkelingsweg vormen, die het ons mogelijk maakt te evolueren tot een betere uitdrukking van onze persoonlijkheid. Met andere woorden, het hoofddoel is ons te helpen bewust te worden van onze goddelijke natuur en deze bewustwording toe te passen in ons dagelijks gedrag, ons dagelijkse leven. Het is dan ook niet de taak van de monografieën een puur intellectuele kennis over te brengen, want het verwerven van een dergelijke kennis is betrekkelijk en meestal beperkt tot begrippen waarvan de waarde in de tijd begrensd is. De lessen betekenen veel meer een steun van waaruit je zou kunnen mediteren op de eeuwige waarheden en van waaruit je een steeds intiemere dialoog tot stand kunt brengen tussen het objectieve zelf/lagere zelf en het spirituele zelf. Juist op die innerlijke dialoog berust de ontwikkelingsweg van de Rozekruiser, die hem verheft tot staat van Meester van het Rozekruis.

Uitingen van het Hogere Zelf

Uitingen van het Hogere Zelf in ons kunnen ook heel divers aangeduid worden.

Ben Bos, spiritueel psychotherapeut, in zijn boek “Psychosynthese en eeuwige wijsheid”: pagina 5

Assagioli, een spiritueel psychotherapeut, heeft de volgende beschrijvingen gegeven:

- een perceptie/ervaring van licht, van geestelijk inzicht; dit gebeurt ofwel in algemene zin, of er wordt licht geworpen op problemen en situaties, die dan ineens duidelijk worden;
- een gevoel van harmonie en schoonheid;
- een gevoel van vreugde, gelukzaligheid, van blijdschap;
- een gevoel van kracht, van geestkracht;
- leergierigheid;
- daadkracht, wil;
- een gevoel van grootsheid, van ruimheid, van allesomvattendheid, van eeuwigheid

Serge Toussaint, de franse grootmeester van de Rozekruisers Orde AMORC, heeft ook een poging gewaagd om de eigenschappen van het Hogere Zelf te beschrijven; en hij doet dat vanuit optiek van de ethiek en moraal: geduld, vertrouwen, matigheid, tolerantie, onthechting, altruïsme, integriteit, bescheidenheid, moed, geen geweld, welwillendheid/vriendelijkheid, wijsheid.

Oefening van de Roos

1) ontspanningsoefening (zie bijlage)

2) oefening (zie bijlage)